

O PREMIERĂ ÎN SPAȚIUL ȘTIINȚIFIC UMANISTIC EST-EUROPEAN: REUNIUNEA ROMOLOGICĂ INTERNAȚIONALĂ GĂZDUITĂ DE AȘM

Doctor în politologie **Ion DUMINICA**
 Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM

Academia de Științe a Moldovei a găzduit, în zilele de 10-12 septembrie 2015, Conferința internațională romologică „Întrunirea anuală a Societății de Studiere a Folclorului Țigănesc” / **2015 Gypsy Lore Society Annual Meeting and Conference on Romani Studies.**

La lucrările conferinței, organizate de Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM în colaborare cu Societatea de Studiere a Folclorului Țigănesc / **Gypsy Lore Society** (SUA), au participat 100 de specialiști romologi din 25 de țări, ale căror cercetări sunt actualmente axate pe domeniul antropologiei sociale, istoriei, etnologiei, dialectologiei, culturologiei, etnopsihologiei, politicilor publice rome, în cadrul instituțiilor științifice consacrate: **University of Eastern Finland** (Finlanda); **Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”** / Academia Română (România); Institutul de Istorie Orală / **Universitatea Babeș-Bolyai** (România); Institute for Diversity Research, Inclusivity, Communities and Society (IDRICS) / **Bucks New University** (Marea Britanie); School of History / **University of St Andrews** (Marea Britanie); Alfred Deakin Research Institute for Citizenship and Globalisation / **Deakin University** (Australia); **Charles University in Prague** (Republica Cehă); **University of Iceland** (Islanda); History, Archaeology and Ethnography Department / **Perm Scientific Centre** / Russian Academy of Sciences - Ural Branch (Federația Rusă); Institute for European Studies / **Vrije Universiteit Brussel** (Belgia); Center for Folklife and Cultural Heritage / **Smithsonian Institution** (SUA); Department of

Anthropology and Folklore Program / **University of Oregon** (SUA); Department of Anthropology / **University of California at Riverside** (SUA); **Institute for Minority Studies** / Hungarian Academy of Sciences (Ungaria); **Institute of Ethnology** / Slovak Academy of Sciences (Republica Slovacă); Institute of Social and Cultural Anthropology / **Free University of Berlin** (Germania); **École des Hautes Études en Sciences Sociales** (Franța); **University of Cyprus** (Republica Ciprul); **Institute for Ethnology and Folklore Studies and Ethnographic Museum** (IEFSEM) at Bulgarian Academy of Sciences (Bulgaria); **Ukrainian Institute of Archaeography and Source Studies M.S. Grushevsky** / The National Academy of Sciences of Ukraine (Ucraina); **University of Milan** (Italia); **University of Hong Kong** (China); **University of Oslo** (Norvegia); **Örebro University** (Suedia); **Institute of Ethnography** / Serbian Academy of Sciences and Arts (Republica Serbia).

Președintele Societății de Studiere a Folclorului Țigănesc, profesora Elena Marushiakova, a salutat desfășurarea primei întruniri romologice internaționale în spațiul est-european la Chișinău, mulțumind gazdelor pentru ospitalitate și asistența logistică acordată. În alocuțiunea sa, Dr. E. Marushiakova a specificat că pe parcursul ultimilor 30 de ani aspectul multidisciplinar al studierii problematicii rome a devenit deosebit de actual în spațiul public european. Astfel, datorită interesului sporit față de cercetările romolo-

Prof. Elena Marushiakova, președinta Societății de Studiere a Folclorului Țigănesc/ Gypsy Lore Society (SUA), dr. Ion Duminica, șeful Secției Minorități etnice, Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM; participanții la reuniune.

gice, precum și implicării plene a organizatorilor acestui eveniment, putem deja constata că, spre deosebire de alte întruniri anuale petrecute până acum, Conferința Romologică Internațională desfășurată în anul curent în incinta Academiei de Științe a Moldovei a întrunit cel mai mare număr de participanți atât sub aspect *cantitativ* (80 de comunicări prezentate), cât și *reprezentativ* (arealul geografic divers / 25 de țări).

Scopul principal urmărit de întrunirile anuale ale Societății de Studiere a Folclorului Țigănesc / **Annual Meeting of the Gypsy Lore Society** (SUA) este stabilirea unui for științific durabil, în cadrul căruia ar trebui deopotrivă să-și găsească loc prezentarea sub aspect multidisciplinar a celor mai recente rezultate obținute în domeniul romologic și constituirea unor rețele științifice regionale și parteneriate comune de investigații în teren, care să încurajeze tinerii cercetători, în paralel cu reprezentanții societății civile și cadrele științifice consacrate în acest domeniu.

Prezent la deschiderea lucrărilor conferinței, dr. hab., prof. Aurelian Dănilă, coordonator al Secției Științe Umanistice și Arte al AȘM, a menționat importanța promovării și extinderii interdisciplinare a cercetărilor romologice, mai ales în lumina noilor provocări migraționiste pe continentul european. Profesorul A. Dănilă a accentuat că romii sunt un popor care merită apreciat nu doar pentru frumusețea nativă și talentul lor muzical arhetipic, dar și pentru istorie, tradiție, cultură inedită. Astfel, începând cu anul 2004, în Republica Moldova cercetările romologice au fost instituționalizate. Drept rezultat, în cadrul Academiei de Științe a Moldovei actualmente activează Grupul „Etnologia romilor”. Totodată, procesul autohton de efectuare a investigațiilor romologice a fost inclus ca una din măsurile de implementare a Planului de acțiuni privind susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru anii 2011-2015 și Planului național de acțiuni pentru implementarea „Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2014 – 2016”.

Timp de trei zile, participanții Conferinței romologice internaționale și-au prezentat lucrările în cadrul a patru sesiuni tematice: *Cultura și limba romani în statele post-sovietice*; *Procesul, practica, teoria și implicarea stereotipică a romilor/țigănilor și grupurilor nomade în cadrul sistemelor de securitate și justiție*; *Grupul stabilit la limita frontierei: dinamica clasificării, apartenența, incluziunea și excluderea romilor/țigănilor*; *Recuperarea istoriei nescrise a Holocaustului Romilor: deportarea romilor din România în Transnistria (1942 – 1944)*.

Alături de prezentările expuse de către cercetătorii romologi consacrați în mediul academic internațional: Dr. Viorel ACHIM (România), *Țigăni vorbesc. O*

analiză a petițiilor scrise de robii țigani în Principatele Române (1835-1855); Dr. Thomas ACTON (Marea Britanie), *Grupul de suport al romilor din Brentwood. Lecții practice ce urmează a fi învățate de la un ONG foarte mic*; Dr. Margaret BEISSINGER (SUA), *Confluența provocărilor profesionale: Strategii muzicale contemporane practicate în cadrul comunităților de romi din România*; Dr. Margaret GREENFIELDS (Marea Britanie), *Percepții, prejudecăți și politici: experiențele romilor/țigănilor și grupurilor nomade din Marea Britanie în cadrul procesului de aplicare a justiției penale „nerome”*; Dr. Elena MARUSHIAKOVA & Dr. Veselin POPOV (Bulgaria), *Meșteșugurile rome practicate în Balcani*; Dr. Carol SILVERMAN (SUA), *Construcții strategice ale identității etnice. Studiu de caz: romii căldărari americani și romii musulmani din Balcani*; Dr. Anne H. SUTHERLAND (SUA), *Transformările recente petrecute în cadrul comunităților de romi americani – de o atenție deosebită s-au bucurat comunicările privind rezultatele recente ale investigațiilor romologice obținute în cadrul centrelor științifice din Republica Moldova*: Dr. Sergiu BACALOV (Institutul de Istorie al AȘM), *Documente de arhivă referitoare la istoria romilor basarabeni/cazacilor din satele Faraonovca și Cair*; Dr. Natalia CAUNOVA (IPC al AȘM), *Limitele și posibilitățile sistemului educațional în contextul integrării tinerilor romi în societate*; Dr. Ion DUMINICA (IPC al AȘM), *Salvgardarea patrimoniului imaterial al romilor din Republica Moldova – amenințat de volatilizarea colecțiilor individuale inexplorate*; Dr. Natalia GRĂDINARU (IPC al AȘM), *Metodele de îngrijire a sănătății practicate de romii sătrari – referințe imagologice și etnoiatria*; Dr. Dorin LOZOVANU (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală), *Comunitățile de romi „vorbitori ai limbii române” din afara României: distribuție geografică, etnoidentități lingvistice și interferențe culturale*; Dr. Ion VARTA (Serviciul de Stat de Arhivă al Republicii Moldova), *Situația etnosocială a romilor basarabeni din secolul al XIX-lea reflectată în documentele de arhivă*.

Societatea de Studiere a Folclorului Țigănesc / **Gypsy Lore Society** este o Asociație Științifică Internațională constituită în mare parte din savanți antropologi interesați de realizarea și promovarea cercetărilor romologice la nivel mondial. Aceasta a fost fondată în Marea Britanie în anul 1888, fiind una din cele mai notorii organizații romologice internaționale. Începând cu 1989, sediul societății a fost strămutat în Statele Unite ale Americii. De-a lungul perioadei de activitate de peste 100 ani, rezultatele investigațiilor romologice au fost expuse în revista științifică *Journal of the Gypsy Lore Society* (în prezent *Romani Studies*), editată de către „Liverpool University Press”.

Pe parcursul ultimelor trei decenii, reuniunile internaționale ale Societății de Studiere a Folclorului Țigănesc / *Gypsy Lore Society Annual Meeting* au fost organizate de către savanții romologi în colaborare cu centrele academice notorii: National Museum of American History / **Smithsonian Institution** (Washington, D.C. / SUA, 1985); Graduate Center / **City University of New York** (New York, NY / SUA, 1986); **University of California** (Los Angeles, CA / SUA, 1987); **Wagner College** (Staten Island, NY / SUA, 1988); **University of Toronto** (Toronto, Ontario / Canada, 1989); **Wagner College** (Staten Island, NY / SUA, 1990); **Leicester Polytechnic** (Leicester / Marea Britanie, 1991); **Harvard University** (Boston, MA / SUA, 1992); **Catholic University of America** (Washington, D.C. / SUA, 1993); **University of California** (Los Angeles, CA / SUA, 1994); **National Museum of Ethnology** (Leiden / Olanda, 1995); **New School for Social Research** (New York, NY / SUA, 1996); **Boston University** (Boston, MA / SUA, 1997); **University of Texas at Arlington** (Arlington, TX / SUA, 1998); **University of Florence** (Florența / Italia, 1999); **George-**

town University (Washington, D.C. / SUA, 2000); [2001 / ... reuniunea nu a avut loc]; **Institute for Minority Studies of the Hungarian Academy Sciences** (Budapesta / Ungaria, 2002); **University of Michigan** (Ann Arbor, MI / SUA, 2003); **Newcastle University** (Newcastle upon Tyne / Marea Britanie, 2004); **University of Granada** (Granada / Spania, 2005); **University of Arizona** (Tucson, AZ / SUA, 2006); **University of Manchester** (Manchester / Marea Britanie, 2007); **Georgetown University** (Washington, D.C. / SUA, 2008); **University of Helsinki** (Helsinki / Finlanda, 2009); **Universidade Nova de Lisboa** (Lisabona / Portugalia, 2010); **European Centre for Modern Languages of the Council of Europe** (Graz / Austria, 2011); **Beyoğlu Municipality** (Istanbul / Turcia, 2012); **University of Strathclyde** (Glasgow / Marea Britanie, 2013); **Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences** (Bratislava / Republica Slovacă, 2014).

La finele reuniunii din Chișinău, participanții au fost informați că următorul for internațional al romologilor va avea loc în perioada 14-16 septembrie 2016, la Södertörn University, Stockholm (Suedia).

Petru Balan. Scenografie (schiță) la baletul *Cenușăreasa* de S. Prokofiev, regia E. Constantinova. Teatrul Național și Operă și Balet, 1982.